

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **X**, zast. Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-499/ZA-ZA11-K07-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 19. 12. 2018, č. j. 61 Az 2/2018 - 146,

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 19. 12. 2018, č. j. 61 Az 2/2018 - 146, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-499/ZA-ZA11-K07-2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 29. 5. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“) rozhodlo výše označeným rozhodnutím ze dne 1. 2. 2018, že mu neuděljuje mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) zamítl rozsudkem ze dne 19. 12. 2018. Krajský soud nejprve zdůraznil, že žalobce nepožádal o mezinárodní ochranu bezprostředně po příletu do Prahy, tvrdil, že o této možnosti „nevěděl“. Po příletu měla manželka horečku, bydleli několik dní v hotelu. Poté odjeli vlakem do Brna, tam bloudili a pak je někdo autem

odvezl do Zastávky u Brna. Podle krajského soudu se ale žalobce mohl hned po přeletu do České republiky, tj. na letišti, informovat o možnostech podání žádosti o mezinárodní ochranu. O mezinárodní ochranu požádal z důvodu své příslušnosti k Církvi Boha všemohoucího (*Církev Quannengshen*). Krajský soud připomněl, že se v rámci správního řízení o žádosti o mezinárodní ochranu neposuzuje obecná situace konkrétních menšin a jejich postavení v zemi původu žadatele, ale je nutné shledat individuální pronásledování konkrétního žadatele, které žalovaný neshledal. Ani krajský soud neshledal splnění důvodů podle § 12 písm. a) ani podle písm. b) zákona o azylu. Žalobce nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv, nic takového netvrdil a setkávání tří až pěti osob v soukromém bytě nelze považovat za projev shromažďovacího práva. Tato soukromá setkání souvěrců byla projevem praktikování víry, tedy práva na vyznání, nikoliv veřejně uplatňovaného shromažďovacího práva.

[3] Žalobce uvedl nepravdivé informace o svých důvodech pro příjezd do České republiky nejen při komunikaci s orgány zastupujícími ČR na území Číny při žádosti o udělení turistického víza, ale i na území ČR při komunikaci s orgány cizinecké policie na Letišti Václava Havla. Teprve poté, co byl ze strany žalovaného konfrontován s kopií své žádosti o udělení víza, uvedl důvody podání nepravdivých údajů. Žalobce sám při pohovoru uvedl, že jako člen církve musí mluvit pravdu, to však při nejbližší možné příležitosti na území České republiky neučinil a neozřejmil údaje uvedené v žádosti o udělení víza. Jestliže tvrdí, že je členem uvedené církve a že pro něj bylo problematické uvádět smyšlené údaje v žádosti o udělení víza, pak tento útok z pohledu pravidel církve mohl napravit spontánně a výslovně při uvedení údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nikoliv vyčkávat na další vývoj. Bylo právě na něm, aby svým jednáním, zejména svojí výpovědí nevzbuzoval důvodné pochybnosti o své důvěryhodnosti. Žalobce však naopak tím, že uváděl v žádosti o turistické vízum nepravdivé údaje, aniž by to sám žalovanému odhalil, u něj nemohl vzbudit dojem důvěryhodné osoby. Stejně tak svoji důvěryhodnost nepodpořil ani tím, že neuvedl žádná konkrétní jména ani specifické okolnosti ve vztahu k tvrzenému pronásledování. Naopak opakovaně uváděl nekonkrétní údaje o pocitech sledování zejména jeho manželky, o nějakém černém autě na ulici a o tom, že na dveře jejich bytu někdo zvonil v doprovodu policistů. V jeho příběhu se projeví významné nesrovnalosti, jako např. to, že se policie, která ho měla přijít zatknout, smířila s odpovědí souseda a že ještě téhož večera žalobce bez problémů odjel, ačkoliv do té doby bylo jeho bydliště neustále sledováno.

[4] Krajský soud se ztotožnil s názorem, že žalobce byl při opouštění země původu veden ekonomickými, nikoliv azylově uznatelnými důvody. Svědčí o tom i skutečnost, že přicestoval zjevně v rámci organizované skupiny, neboť i další křesťanští žadatelé o udělení mezinárodní ochrany přicházející z Číny přiletěli ve stejném období na turistické vízum, žalobce tyto souvěrce neznal a turistické vízum jim za úplatu zařídil prostředník. Tito souvěrci stejně jako žalobce předtím nikdy neopustili ani asijský kontinent ani Čínu, neovládají žádný cizí jazyk, takže samostatná cesta do České republiky a dokonce až do Zastávky u Brna bez organizace jinou osobou je v jejich případě zcela nereálná.

[5] Žalobce nebyl nikdy čínskými státními orgány či bezpečnostními složkami zadržen či dokonce vězněn a nebyl v Číně ani trestně stíhán. Církev Boha všemohoucího je povolena v Jižní Koreji, není tedy zřejmé, proč nezvolil např. právě tuto zemi jako svou cílovou zemi, která by pro něho byla geograficky i kulturně bližší, pokud měl být důvodem jeho vycestování skutečně důvodný strach z pronásledování s cílem svobodného uplatňování víry, nikoliv toliko ekonomické důvody. Z žádného dostupného relevantního zdroje neplyne, že by všichni členové této církve (dle některých zdrojů 3 až 4 miliony osob) na celém území Číny byli nuceni čelit azylově relevantnímu pronásledování. Z podkladů shromážděných žalovaným nevyplynulo,

pokračování

že by čínští křesťané, respektive stoupenci Církve Boha všemohoucího, byli jako celek terčem důsledného pronásledování, tedy že by byl pronásledování vystaven každý člen církve. Sám žalobce nezastával žádné významnější místo v její hierarchii. Byl řadovým členem hnutí, jehož postavení lze srovnávat s anonymním sympatizantem. Jakkoli tedy příslušnost k církvi může být v Číně důvodem k zatčení, u řadového člena nelze zatčení z tohoto důvodu považovat za přiměřeně pravděpodobné. V případě žalobce nelze s přiměřenou pravděpodobností předpokládat, že byl vystaven negativnímu jednání čínských orgánů, které by snad svou soustavností nahradilo jeho intenzitu, aby mohlo jít o tzv. „pronásledování na kumulativním základě“.

[6] Krajský soud odmítl, že by téměř shodné důvody, které vedly k zamítnutí žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu, vedly k udělení azylu ve skutkově i časově obdobných věcech jiných žadatelů. Individuální správní akt nemá moc zákona, není všeobecně závazný a legitimní očekávání může založit pouze taková správní praxe, která je ustálená, jednotná a dlouhodobá a která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů. Krajský soud zjistil, že jiná rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018 (č. j. OAM-855/ZA05-2015 a OAM-256/ZA-ZA11-ZA16-2016) se vztahovala na azylové příběhy žadatelů, kteří byli v souvislosti s náboženským pronásledováním v Číně zadrženi tamní policií, čímž se liší od žalobcova příběhu. Příběhy žadatelů o azyl je třeba vždy posuzovat přísně individuálně, takže obdobnost věcí nelze shledat pouze na základě příslušnosti k téže církvi. K udělení azylu nelze přistupovat tak široce, že je třeba udělit azyl každému, kdo je členem skupiny, s níž je obecně negativně zacházeno a jejíž někteří jednotliví členové jsou či byli vystaveni pronásledování. Žalobce nikdy nebyl ze strany čínských státních orgánů či bezpečnostních složek zadržen či vězněn, ani nebyl ve své vlasti trestně stíhán, nebyl na něho vydán zatykač. Žalovaný z uvedeného příběhu dovedl, že žalobce sice je členem tvrzené církve, avšak nedošlo u něj k pronásledování. O pronásledování může jít teprve při určité intenzitě negativního chování, to však nebylo v žalobcově případě věrohodně s přiměřenou pravděpodobností zjištěno, žalobce nikdy nebyl čínskými státními orgány zkontaktován, naopak bez jakýchkoliv potíží opustil i se svojí manželkou Čínu, k čemuž použil přímý let z Pekingu, kde, jak sám uvedl, musel projít přísnou policejní kontrolou. Byl mu vydán cestovní pas s biometrickými údaji dle jeho skutečné totožnosti, z čehož vyplývá, že policejní i ostatní čínské orgány měly dobrý přehled o jeho osobě, zjevně však nebyl osobou jejich zájmu. V tomto ohledu krajský soud poukázal na zjištění obsažená v rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) ze dne 19. 10. 2017 ve věci Y. L. proti Švýcarsku, stížnost č. 53110/16.

[7] Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného nezpůsobuje nadbytečná úvaha o možnosti žalobcova vnitřního přesídlení, neboť nadbytečné neškodí. Jestliže žalobce nebyl pronásledován, nelze žalovanému vytýkat, že mu nedoporučil konkrétní místo, kam se má v Číně přestěhovat. Nebyly splněny ani podmínky pro udělení humanitárního azylu či pro udělení doplňkové ochrany, neboť mu nehrozí újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Když žalobce bez problémů vycestoval z Číny, lze se důvodně domnívat, že v případě návratu nebude postihován ani z toho důvodu, že se do země původu nevrátil během doby, na kterou měl vydané turistické vízum. Žalovaný ani další správní orgány v České republice neposkytují a nesdělují jiným osobám informace, které by se týkaly žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Na tom nic nemůže změnit obecná zpráva v médiích, že skupina šedesáti čínských státních příslušníků žádá v České republice o azyl z náboženských důvodů, ostatně konkrétní údaje ve vztahu k žalobci v takové zprávě uvedeny nebyly.

II. Obsah kasační stížnosti

[8] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Přijatelnost kasační stížnosti opírá o tvrzení, že žalovaný ani krajský soud nerespektovali ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“).

[9] Vytýká krajskému soudu, že nereagoval na některé jeho věcné argumenty obsažené v žalobě a replice a nekriticky přejal veškerou argumentaci žalovaného, byť byla založena na nepodložených domněnkách a spekulacích. Nesnažil se tvrdit, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany jsou splněny u všech křesťanů přicházejících z Číny, jak naznačuje krajský soud. Zároveň však nikdy nebylo zpochybněno, že je příslušníkem Církve Boha všemohoucího, a krajský soud se nevypořádal s otázkou, zda v jeho případě nemůže k udělení mezinárodní ochrany dostačovat již tato skutečnost, neboť uvedená církev je v Číně zakázána a podle čl. 300 čínského trestního zákoníku hrozí za členství v ní trest odnětí svobody na 3 až 7 let. Podle zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA založené ve správním spisu vykonávaly v roce 2016 desetitisíce osob tresty za politické a náboženské přečiny, včetně trestného činu vztahujícího se na kulty podle tohoto ustanovení. Stěžovatel sice nebyl v Číně zatčen, zadržen nebo trestně stíhán, ale žalovaný se měl zabývat otázkou, zda mu nehrozí skutečné nebezpečí pronásledování v důsledku výkonu svobody náboženského vyznání, konkrétně účasti na náboženských setkáních, která je sama o sobě trestná. Ani podle judikatury NSS není nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu již byl fakticky vystaven aktům pronásledování. Podle krajského soudu nebylo prokázáno, že by stoupenci Církve Boha všemohoucího byli jako celek terčem pronásledování, ovšem žalovaný se vůbec nezabýval otázkou situace v provincii, z níž pochází právě stěžovatel. Závěr, že praktikování víry v utajení nenaplňuje intenzitu pronásledování, je v rozporu s judikaturou NSS i Soudního dvora EU. Důvodem praktikování v utajení je právě to, že jde o církev zakázanou. Hrozbu trestního stíhání za účast na náboženských obřadech jako akt pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), však krajský soud vůbec nevzal v potaz.

[10] Krajský soud ani žalovaný se dále dostatečně nevypořádali s otázkou stěžovatelovy nevěrohodnosti. Tu nelze dovozovat z toho, že uváděl některé nepravdivé informace při podání žádosti o vízum, kdy předložil nepravé dokumenty obstarané prostředníkem. Okolnosti vyřízení víza totiž nejsou relevantní pro posouzení důvodnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu, jak potvrzuje i Zpráva veřejné ochránkyně práv o šetření z vlastní iniciativy ve věci neudělení mezinárodní ochrany ze dne 31. 10. 2018, č. j. KVOP-46235/2018 (dále jen „zpráva VOP“). Z ní plyne, že předložení nepravých dokumentů by bylo relevantní ve vztahu k posouzení věrohodnosti třeba při sporné totožnosti žadatele o mezinárodní ochranu, nebo pokud by šlo o dokumenty prokazující utrpenou újmu. Stěžovatel však nepravé dokumenty přiložil pouze k žádosti o udělení víza, aby zvýšil svou šanci na jeho získání, což je pochopitelné, neboť při uvedení pravého důvodu návštěvy by mu vízum nebylo uděleno. On sám navíc tyto nepravdivé informace následně přesně identifikoval. K výtce, že měl požádat o mezinárodní ochranu již na Letišti Václava Havla Praha, připomněl, že přijímací středisko v prostorách letiště je primárně určeno pro žadatele o mezinárodní ochranu, kteří na území ČR přicestovali bez platného cestovního dokladu či pobytového oprávnění. Pro ostatní žadatele je příslušné zařízení v Zastávce u Brna, kam se vydal. Ze zprávy VOP plyne, že cizinci nejsou na Letišti Václava Havla Praha dostatečně informováni o možnosti požádat o mezinárodní ochranu. To, že žádost nepodal přímo zde, nemůže mít negativní vliv na posouzení jeho věrohodnosti.

pokračování

[11] Stejně tak nelze přeceňovat žalovaným zdůrazňovanou skutečnost, že z Číny bez problémů vycestoval, neboť bezproblémovost vycestování není sama o sobě relevantní pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Pas si totiž vyřídil ještě předtím, než došlo k jeho pronásledování, a žalovaný si neobstaral prakticky žádné zprávy týkající se možnosti pořízování cestovních dokladů. Přes stejné letiště jako stěžovatel vycestovali i ti žadatelé o azyl, kterým byl nakonec udělen. Nepřiléhavý je odkaz žalovaného na rozhodnutí ESLP ve věci Y. L. proti Švýcarsku, neboť tam byla stěžovatelka shledána celkově nevěrohodnou, a to i ve vztahu k tvrzené příslušnosti k církvi. Stěžovatel navíc netvrdil, že byl zařazen do databáze hledaných osob, tzv. *Golden Shield*, a z toho důvodu měl problém s vycestováním. Argumentace žalovaného ohledně údajného organizovaného příchodu skupiny čínských křesťanů do ČR je založená pouze na ničím nepodložených domněnkách a nemá žádnou oporu ve správním spisu. Navíc není zřejmé, jaký měla vliv na zamítavý výrok rozhodnutí žalovaného.

[12] Oporu ve správním spisu nemá ani závěr žalovaného a krajského soudu, že mu nemůže v případě návratu do Číny hrozit žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v cizině, ostatně žalovaný si neobstaral žádné informace týkající se špatného zacházení s neúspěšnými žadateli o azyl po návratu do Číny. Případ celé skupiny čínských křesťanů byl medializovaný v českých i zahraničních sdělovacích prostředcích, stěžovatel vycestoval na krátkodobé vízum a nevrátil se před skončením jeho platnosti, takže by jej čínské orgány mohly identifikovat jako jednoho z oněch žadatelů o azyl.

[13] Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu, případně též rozhodnutí žalovaného, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s., neboť stěžovatel nijak nekonkretizuje, u kterých jeho vyjádření posoudili žalovaný a krajský soud důvěryhodnost rozporně s judikaturou NSS. Případně navrhuje zamítnutí kasační stížnosti. Dále se domáhá toho, aby NSS nijak nepřihlížel k obsahu zprávy VOP, neboť jde pouze o zprávu o výsledcích šetření a konečná zpráva bude vyhotovena teprve po vyjádření ministra vnitra. Navíc je zpráva jednostranná, neboť veřejná ochránkyně práv zahájila šetření z podnětu skupiny čínských křesťanů. Veřejná ochránkyně práv nadto nesmí podle platných předpisů nijak zasahovat do rozhodovací činnosti soudů. S otázkou důsledků stěžovatelovy příslušnosti k Církvi Boha všemohoucího se krajský soud vypořádal, ostatně skutečnost, že sama příslušnost k této církvi není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, plyne i ze zprávy Ministerstva vnitra Velké Británie z března 2016 s názvem Čína: Křesťané. Krajský soud se vypořádal i s dalšími právními otázkami.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

III. a) Procesní otázky

[15] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se NSS v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního podrobně vyložil

v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] Kasační stížnost tedy může být přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v právě projednávané věci, neboť jak bude rozebráno níže, posouzení nedůvěryhodnosti stěžovatele a odůvodněnosti jeho strachu z pronásledování z důvodu náboženství bylo takovými zásadními pochybeními stíženo.

[18] Žalovaný navrhl, aby NSS nijak nepřihlížel ke zprávě VOP. Obecně se lze ztotožnit s jeho východiskem, že podle § 1 odst. 9 zák. č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, se působnost ochránce nevztahuje mimo jiné na soudy, s výjimkou správy státního zastupitelství a státní správy soudů. Žalovaný má tedy pravdu, že veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nic nemění na tom, že NSS může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí zcela běžně (viz např. rozsudek NSS ze dne ze dne 23. 1. 2008, č. j. 2 Afs 107/2007 - 168, č. 1545/2008 Sb. NSS, rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015 - 14, č. 3371/2016 Sb. NSS, bod 10, a další). NSS ovšem není závěry těchto zpráv nijak vázán, stejně jako není vázán např. závěry zpráv Ministerstva vnitra Velké Británie, které jsou součástí správního spisu, a k nimž má soud naopak podle žalovaného přihlídnout při posouzení otázky, že samotná příslušnost k Církvi Boha všemohoucího není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. V nyní posuzovaném případě nicméně krajský soud ze zprávy VOP nijak nevycházel, jejím obsahem nedokazoval a ani stěžovatel v kasační stížnosti nevychází ze žádných skutkových tvrzení, která by v ní byla obsažena, odkazuje pouze na její právní argumentaci, ani ji v řízení před NSS nenavrhl jako důkaz, takže NSS nemá v nyní projednávané věci důvod z této zprávy vycházet.

III. b) Odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství

[19] Stěžovatel namítal, že u něj byl dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Ke shledání odůvodněného strachu z pronásledování totiž není nutné, aby byl již on sám v minulosti vystaven konkrétním aktům pronásledování, dostačuje, pokud by bylo prokázáno, že mu pronásledování hrozilo z důvodu členství v Církvi Boha všemohoucího. S tímto východiskem se NSS ztotožňuje.

[20] Skutečně nebylo prokázáno, že by sám stěžovatel byl vystaven jednání, které by bylo možno označit za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu: *Pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*

[21] Stěžovatel ve správním řízení popisoval určité ústrky, kterým byl spolu s manželkou vystaven od doby, kdy se v roce 2011 stal členem dané církve. Uvedl, že v roce 2015 objevili s manželkou ve svém domě ve městě X, v provincii X, odposlouchávací zařízení a že jeho

pokračování

manželka byla v roce 2016 sledována na ulici neznámým mužem. Poté na několik dní odjeli do jiného města ve stejné provincii a skrývali se u sester ve víře. Tentýž muž u nich doma později zaklepal se dvěma policisty, stěžovatel s manželkou se schovali pod postel, klepání sílilo, ale nakonec policisté s mužem odešli. Dále uváděl, že náboženská shromáždění vždy uskutečňovali pouze soukromě, dvakrát až třikrát do týdne v bytech ostatních příslušníků církve, přicházeli po jednom a zpívali jen potichu, neboť se obávali *perzekuce* ze strany státních orgánů. On s manželkou v církvi zůstali i přes naléhání širší rodiny, jejíž členové se cítili ohroženi.

[22] Lze se ztotožnit s žalovaným, že tyto ústrky nedosahují intenzity požadované § 2 odst. 4 zákona o azylu, respektive článkem 9 odst. 1 kvalifikační směrnice, kterou zákon o azylu provádí a podle níž, *[a]by bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 4 Ženevské úmluvy, musí být*

a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo

b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

[23] Stěžovatelem uváděná jednání, kterým měl být v Číně vystaven, této intenzity nedosahují, takže lze žalovanému přitakat, že v minulosti aktům pronásledování on sám vystaven nebyl. Je ovšem třeba zdůraznit, že podle setrvalé judikatury NSS má posuzování odůvodněných obav z pronásledování *prospektivní* povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl. Například v rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 33, NSS připomněl, že „řízení o mezinárodní ochraně je specifické *prospektivním rozhodováním*, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu. Pouhá skutečnost, že tedy stěžovatel dosud nebyl násilí (...) podroben, neznamená, že mu takové nebezpečí nehrozí.“ V rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, pak uvedl, že „*přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83). Samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická.*“

[24] Právě zmíněný standard přiměřené pravděpodobnosti budoucího pronásledování vymezil NSS zejména v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, když-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn., že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn., že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vši pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se velkou běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.*“

[25] Skutečnost, že minulé pronásledování je pouze indicií pro odůvodněné obavy z pronásledování do budoucna, avšak nikoli nutnou podmínkou, plyne ostatně i z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice: *Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu*

nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat. Prospektivnost posuzování odůvodněnosti obav z pronásledování založil na citovaném ustanovení NSS např. v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36: „Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, posouzení podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a s odůvodněností strachu z pronásledování jako prvkem objektivním, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, ačkoliv předchozí pronásledování žadatele je závažným ukazatelem odůvodněnosti strachu žadatele z pronásledování (viz čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice). Z tohoto důvodu nelze vyloučit, že žadatel bude mít odůvodněný strach z pronásledování i v případech, kdy k němu v minulosti nedocházelo (obdobné závěry vyplývají z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice i pro skutečné nebezpečí vážné újmy jakožto nezbytné podmínky pro udělení doplňkové ochrany). (...) V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112).“

[26] Stěžovatel trvá na tom, že v jeho případě vyplývá odůvodněný strach z pronásledování ze samotné jeho příslušnosti k Církvi Boha všemohoucího, tedy z toho, jakému pronásledování jsou v Číně vystaveni její příslušníci. Již ve správním řízení zdůrazňoval, že v květnu 2014 došlo k výraznému zhoršení situace křesťanů v Číně, zejména členů Církve Boha všemohoucího, jimž byly připsány na vrub údajné nábožensky motivované násilnosti ze dne 28. 5. 2014. Žalovaný k tomu ovšem na straně 14 svého rozhodnutí pouze uvedl, že „nezpochybňuje obecnou problematickou situaci křesťanských náboženských menšin a jejich věřících v Číně, rovněž však nemůže správní orgán pominout skutečnost, že v rámci správního řízení o konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu se neposuzuje obecná situace konkrétních menšin a jejich postavení v zemi původu žadatele, ale je nutné sledat individuální pronásledování jeho osoby ve smyslu konkrétních ustanovení zákona o azylu.“ K ní na straně 21 uvedl, že „žadatel nebyl v zemi své státní příslušnosti z důvodu příslušnosti ke konkrétní náboženské skupině nikdy vystaven pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu, tedy závažnému porušení jeho základních lidských práv ze strany čínských orgánů, a neuvedl ani žádné konkrétní a relevantní skutečnosti, které by svědčily o tom, že se na této jeho situaci v případě jeho návratu do vlasti cokoliv změní.“ Podobně ani krajský soud nezpochybnil (byť to zároveň ani nepotvrdil), že stěžovatel je příslušníkem Církve Boha všemohoucího, nicméně shledal, že při opuštění země původu byl veden ekonomickými, nikoliv azylově relevantními důvody, neboť u něj nešlo o případ pronásledování či odůvodněných obav z něj.

[27] Takový přístup žalovaného a krajského soudu však podle názoru NSS absolutizuje požadavek minulého pronásledování konkrétního žadatele o mezinárodní ochranu. Žalovaný se nijak nevypořádal s otázkou, zda sama příslušnost k Církvi Boha všemohoucího nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování. Žalovaný jistě mohl konstatovat, že tomu tak není, nebo mohl dospět k závěru, že stěžovatel je nedůvěryhodný v samotné otázce své příslušnosti k této církvi. Tuto klíčovou otázku však nechal žalovaný kupodivu otevřenou, když na straně 17 svého rozhodnutí neurčitě uvedl, že „nelze zcela vyloučit, že výše jmenovaný je příslušníkem Církve Boha všemohoucího, neboť jeho výpovědi stran uvedené církve alespoň v základních obrysech odpovídají informacím, které by řadový příslušník církve i s ohledem na jeho vzdělání, věk a sociální původ mohl mít.“

pokračování

Za této situace se však žalovaný nemohl zastavit u názoru, že samotný stěžovatel nebyl v minulosti vystaven aktům, které by bylo možno kvalifikovat jako pronásledování, ale měl se podrobně zabývat otázkou, zda mu takové ústrky nehrozí právě z důvodu samotného jeho členství v Církvi Boha všemohoucího.

[28] Sám žalovaný z Informace OAMP - Církev Boha všemohoucího ze dne 23. 6. 2016, zjistil, že tato církev patří v Číně mezi tzv. zlé sekty a od roku 1995 působí v ilegality. V roce 2014 bylo šest členů církve obviněno z ubití ženy v restauraci McDonald's dne 28. 5. 2014 a dva z nich byli odsouzeni k trestu smrti. Dále žalovaný vycházel na straně 18 svého rozhodnutí ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 10. 8. 2016, podle níž se objevovaly zprávy, že „*státní orgány fyzicky týraly, zadržovaly, zatýkaly, mučily, odsuzovaly k trestům odnětí svobody nebo šikanovaly stoupence zaregistrovaných i nezaregistrovaných náboženských skupin za aktivity související s jejich náboženskou vírou a provozováním jejich náboženských praktik.*“

[29] Žalovaný však ve svém rozhodnutí nijak nevyřešil rozhodující otázku, jaké konkrétní nebezpečí hrozí konkrétně členům Církve Boha všemohoucího z důvodu příslušnosti k ní či z důvodu účasti na jejích náboženských obřadech, pokud by ji čínské státní orgány odhalily. S touto otázkou se nevypořádal ani ve vztahu k celé Čínské lidové republice, tím méně ve vztahu k situaci v provincii X, odkud pochází stěžovatel. Na takové posouzení žalovaný výslovně rezignoval, když na straně 20 uvedl: „*Správní orgán zajímá vždy pouze a jen skutečnost, zda v individuálním případě konkrétního žadatele došlo během jeho pobytu ve vlasti, nebo by s vysokou pravděpodobností mohlo dojít při jeho návratu do vlasti, k závažnému porušení jeho lidských práv (...).*“ Obdobně krajský soud v bodě 33 uvedl: „*Nelze totiž k udělení azylu přistupovat tak široce, že je třeba udělit azyl každému, kdo je členem skupiny, s níž je obecně negativně zacházeno a jejíž někteří jednotliví členové jsou či v minulosti byli vystaveni pronásledování. Takto poskytnutí azylu konstruováno není. Azyl lze udělit pouze osobě, k níž negativní chování státních orgánů nebo jimi trpěné dosahuje určité v zákoně o azylu předpokládané intenzity.*“

[30] Takovému přístupu je třeba vytknout, že jednak dává takřka výlučný důraz na pronásledování utrpěné v minulosti; navíc ve vztahu k budoucnosti požaduje „vysokou pravděpodobnost“ závažného porušení lidských práv, což je v rozporu se standardem „přiměřené pravděpodobnosti“ budoucího pronásledování vymezeným ve výše citovaném rozsudku č. j. 2 Azs 71/2006 - 82; a konečně se nijak nezabývá hrozbou pronásledování z důvodu samotné příslušnosti k dané církvi. Žalovaný se například nijak nevypořádal s hrozbou trestního postihu z důvodu členství v dané církvi, k němuž stěžovatel uvádí, že uvedená církev je v Číně zakázána a podle čl. 300 čínského trestního zákoníku hrozí za členství v ní trest odnětí svobody na 3 až 7 let. Na tuto hrozbu žalovaný zareagoval na straně 22 tím, že stěžovatel „*dle jeho názoru mohl k řešení své situace využít možnosti vnitřního přesídlení v rámci celé Číny. Žadatel sám tuto možnost sice vyloučil s tím, že zatýkání a mučení věřících probíhá v celé Číně, správní orgán je však toho názoru, že žadatel rozhodně mohl k řešení své situace s policií využít možnosti přesídlit se do jiné oblasti či provincie v rámci Číny.*“

[31] Takovou úvahu je nutno označit za zkratkovitou. Možnost vnitřního přesídlení je upravena v § 2 odst. 7 zákona o azylu:

„(7) Pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu
a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brožilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo

b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.“

[32] Svou výše citovanou úvahou, byť velmi nekonkrétní, o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele, jako by žalovaný implicitně přijal výchozí předpoklad aplikace § 2 odst. 7 zákona o azylu, tedy že „*se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jebož státní občanství má*“. To je však v rozporu s celým zbytkem odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný vycházel z toho, že stěžovatel žádné obavy z pronásledování nebo vážné újmy v místě svého bydliště neměl. V citované pasáži naopak implicitně připouští, že takové obavy měl, ale mohl se jim vyhnout právě vnitřním přesídlením. Tento logický rozpor žalovaný nijak nevysvětlil. Nijak nevysvětlil ani to, ve kterých provinciích by hrozba trestního stíhání byla menší než ve stěžovatelově domovské provincii, a z čeho dovodil, že by tato hrozba byla v různých provinciích různá, když vychází z trestního zákoníku, který je platný pro celou Čínskou lidovou republiku a je vymáhán státními orgány.

[33] Navíc je jeho přístup k samotné hrozbě trestního stíhání rozporný s judikaturou NSS. Ten konkrétně v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, připomněl, že ze samotné definice uprchlíka plyne, že „*žadatel o mezinárodní ochranu pro účely § 12 písm. b) zákona o azylu nemusí dokazovat, že je ve větším ohrožení než kdokoli jiný v jeho azylově relevantní skupině, pokud je tato skupina jako celek terčem pronásledování. Tento závěr vyplývá z definice uprchlíka, která požaduje pouze existenci „odůvodněného strachu“ z pronásledování, a je v souladu i s judikaturou zahraničních soudů*“. Žalovaný tedy měl povinnost vyjít z dostupných informací o zemi původu, které musejí být „*v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné*“ (rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71). Na jejich podkladě se měl důkladně vypořádat i s možností, zda pronásledování všech členů církve, k níž podle – překvapivě nejednoznačných – závěrů samotného žalovaného stěžovatel patří, nedosahuje v Číně, a konkrétně v provincii X, takové intenzity, že už samotné členství v této církvi vyvolává v jeho zemi původu odůvodněné obavy z pronásledování, přestože sám ještě žádným jasným aktům pronásledování vystaven nebyl. NSS netvrdí, že tomu tak je, nicméně bylo povinností žalovaného se i s touto možností vypořádat.

[34] Krajský soud se s touto otázkou vypořádal podrobněji než žalovaný, když v bodě 48 rozsudku uvedl: „*V dané věci přitom z podkladů shromážděných žalovaným nevyplynul ten závěr, že by skupina čínských křesťanů, případně stoupenců Církve Všemohoucího Boha byla jako celek terčem důsledného pronásledování, tedy že by byl pronásledování vystaven každý člen církve, a potom už vůbec ne ta okolnost, že by žalobce zastával nějaké významnější místo v hierarchii této církve. U žalobce se jedná o běžného řadového člena hnutí, jebož postavení lze srovnávat s anonymním sympatizantem. Jakkoli tedy příslušnost k církvi může být v Číně důvodem k zatčení v konkrétním případě, u řadového člena hnutí (podle některých odhadů až 3 či 4 miliony osob) zatčení z tohoto důvodu nelze považovat za přiměřeně pravděpodobné*“. Kromě toho krajský soud v bodě 31 rozsudku uvedl: „*Z žádného dostupného relevantního zdroje neplyne, že by všichni členové církve (dle některých zdrojů 3 až 4 miliony osob) na celém území Číny byli nuceni čelit azylově relevantnímu pronásledování, to netvrdil ani žalobce*“. NSS netvrdí, že tento jeho závěr je nesprávný, není však fakticky o nic opřen, neboť zde krajský soud odkázal pouze na bod 24 odůvodnění rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Y. L. proti Švýcarsku. K tomu je ovšem třeba připomenout, že jde pouze o rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti a že odkazovaný bod 24 tohoto rozhodnutí není ani názorem samotného soudu, nýbrž pouze rekapitulací vyjádření švýcarské vlády k tomu, zda byla stěžovatelka v daném případě ohrožena špatným zacházením ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Pokud tedy krajský soud dospěl k citovaným závažným závěrům ohledně Církve Boha všemohoucího, měl odkázat na konkrétní zdroj, který je prokazuje.

pokračování

[35] Dále krajský soud odkázal na svůj předchozí rozsudek ze dne 10. 12. 2018, č. j. 50 Az 2/2018 - 144, z nějž citoval následující pasáž: „Dále je třeba zdůraznit, že je obecně uznáváno, že ne každé omezení působu, jakým je víra praktikována, lze považovat za azylově relevantní pronásledování. Zatímco omezení náboženské činnosti ‚v jádru‘ (core) povede k závěru o pronásledování, omezení činnosti ‚na okraji‘ (margin) za pronásledování považovat nelze. Jinými slovy řečeno: lze akceptovat požadavek na utajení jistých náboženských praktik, není-li tím dotčeno samotné jádro práva, které je chráněno Úmluvou o uprchlících a zákonem o azylu, což v projednávané věci zjevně není, neboť CVB patří mezi tzv. domácí církve, absentují u ní svátosti a uctívání, proto nepochybně členové CVB mohou praktikovat víru bez toho, aby na sebe upoutali (z jejich pohledu) nežádoucí pozornost čínských státních orgánů. Ostatně víra je především věcí vnitřního přesvědčení a prožitku, a proto křesťané obvykle nemají potřebu ostentativně prezentovat svou religiozitu [lze připomenout Ježíšova slova: ‚Když se modlíte, nebudete jako pokrytci; protože ti se rádi modlí, když stojí v synagógách a na rozích širokých cest, aby je lidé viděli. V pravdě vám říkám: Mají svou plnou odměnu.‘ (Mat. 6:5)].“ Na tomto základě krajský soud v bodě 49 nyní přezkoumávaného rozsudku uzavřel: „Tedy to, že žalobce praktikuje svoji víru v utajení, ještě nenaplnuje intenzitu pronásledování podle zákona o azylu ani s přihlédnutím k čl. 9 kvalifikační směrnice.“

[36] Je třeba konstatovat, že krajský soud zde na rozdíl od žalovaného učinil na základě podkladů obsažených ve správním spise srozumitelnou úvahu k otázce odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu k příslušnosti k Církvi Boha všemohoucího. Zároveň zde však zopakoval svůj vlastní právní názor, že pokud se mohou příslušníci církve nebo náboženské společnosti vyhnout hrozbě pronásledování tím, že svou víru vykonávají v utajení, pak nejde o pronásledování z důvodu náboženství.

[37] Takový závěr je ovšem v rozporu s judikaturou Soudního dvora EU (dále též „SD EU“). Konkrétně v rozsudku velkého senátu ve spojených věcech C- 71/11 a C- 99/11, *Spolková republika Německo proti Y a Z* ze dne 5. 9. 2012 šlo o běžné příslušníky heterodoxní muslimské komunity Ahmadíja z Pákistánu, kde jsou její členové vystaveni trestnímu stíhání, jak plyne již z pákistánského trestního zákoníku. SD EU vyšel při posouzení klíčového tvrzení žadatelů o mezinárodní ochranu, že by v případě návratu do Pákistánu nemohli veřejně vykonávat svou víru, aniž by byli vystaveni riziku trestního stíhání, z kvalifikační směrnice a konstatoval: „62. Pro konkrétní určení, jaká jednání mohou být považována za pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice, není relevantní rozlišovat mezi jednáními, kterými je poškozena ‚samotná podstata‘ (forum internum) základního práva na svobodu náboženského vyznání, jež by nezahrnovalo náboženské činnosti na veřejnosti (forum externum), a jednáními, kterými tato údajná ‚samotná podstata‘ dotčena není.

63. Toto odlišování není slučitelné se širokou definicí pojmu ‚náboženství‘, kterou směrnice podává v čl. 10 odst. 1 písm. b) tím, že začleňuje všechny jeho složky, bez ohledu na to, zda jsou veřejné či soukromé, kolektivní či individuální. Jednání, která mohou představovat ‚vážné porušení‘ ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice, zahrnují závažná jednání, kterými je dotčena svoboda žadatele nejen vykonávat víru v soukromí, ale rovněž ji vykonávat veřejně.

(...)

65. Z toho vyplývá, že jednání, která mohou být svou inherentní závažností, jakož i závažností jejich důsledků pro dotčenou osobu považována za pronásledování, musejí být identifikována nikoli v závislosti na prvku svobody náboženského vyznání, který byl dotčen, ale v závislosti na povaze represe vykonané vůči dotčené osobě a důsledcích této represe, jak generální advokát uvedl v bodě 52 svého stanoviska.

66. To, zda porušení práva zaručeného čl. 10 odst. 1 Listiny představuje pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice, je tedy určeno závažností opatření a sankcí, které byly přijaty nebo mohou být přijaty vůči dotčené osobě.

(...)

69. Vzhledem k tomu, že pojem „náboženství“ definovaný v čl. 10 odst. 1 písm. b) směrnice zahrnuje rovněž účast na formálních náboženských obřadech konaných veřejně, sám nebo společně s jinými, zákaz takové účasti může představovat jednání, které je dostatečně závažné ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice, a tedy pronásledování, jestliže v dotyčné zemi původu vznikne pro žadatele skutečné nebezpečí spočívající zejména v tom, že bude pronásledován či s ním bude jeden z původců uvedených v článku 6 směrnice zacházet nelidským či ponižujícím způsobem, anebo mu uloží nelidský či ponižující trest.

70. Posouzení takového nebezpečí pro příslušný orgán znamená zohlednění řady jak objektivních, tak subjektivních skutečností. Subjektivní okolnost, že provádění náboženských úkonů na veřejnosti určitým způsobem, který je předmětem zpochybněných omezení, je pro dotyčnou osobu zvláště významné pro účely zachování její náboženské identity, je relevantní skutečností při posuzování úrovně nebezpečí, kterému je žadatel vystaven v zemi původu z důvodu svého náboženského vyznání, třebaže provádění náboženských úkonů takovým způsobem nepředstavuje ústřední prvek pro dotyčné náboženské společenství.

71. Ze znění čl. 10 odst. 1 písm. b) směrnice totiž vyplývá, že působnost ochrany přiznané z důvodu pronásledování souvisejícího s náboženstvím se vztahuje jak na formy osobního nebo společenského chování, které dotyčná osoba považuje za nezbytné pro ni samotnou, a sice formy chování „založené na jakémkoli náboženském přesvědčení“, tak na formy stanovené náboženskou doktrínou, a sice formy chování „přikázaného jakýmkoli náboženským přesvědčením“.

72. S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na první a druhou otázku položenou v každé z obou věcí odpovědět tak, že čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že:

– každý zásah do svobody náboženského vyznání, který porušuje čl. 10 odst. 1 Listiny, nemůže představovat „akt pronásledování“ ve smyslu uvedeného ustanovení směrnice;

– existence aktu pronásledování může vyplývat ze zásahu do vnějšího projevu uvedené svobody a

– pro účely posouzení, zda zásah do práva na svobodu náboženského vyznání, který porušuje čl. 10 odst. 1 Listiny, může představovat „akt pronásledování“, musejí příslušné orgány s ohledem na osobní situaci dotyčné osoby ověřit, zda této osobě z důvodu výkonu této svobody v její zemi původu vznikne skutečné nebezpečí spočívající zejména v tom, že bude pronásledována či s ní bude jeden z původců uvedených v článku 6 směrnice zacházet nelidským či ponižujícím způsobem, anebo jí uloží nelidský či ponižující trest.“

[38] Pohledem citovaného rozhodnutí SD EU, který autoritativně vyložil čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice, je třeba konstatovat, že úvaha krajského soudu zopakovaná v nyní posuzovaném rozsudku není správná. Při posuzování odůvodněného strachu z pronásledování je totiž rozhodující, jakým neblahým důsledkům by byli členové Církve Boha všemohoucího vystaveni, pokud by se státní orgány o jejich členství v této církvi dozvěděly. Poukazování na to, že se mohou těmto důsledkům vyhnout tím, že budou svou víru vykonávat v utajení, je rozporné s právě citovaným rozsudkem SD EU.

[39] To samozřejmě neznamená, že by důsledkem případně zjištěné trestnosti členství v Církvi Boha všemohoucího podle stěžovatelem zmiňovaného čl. 300 čínského trestního zákoníku byla bez dalšího nutnost udělit mezinárodní ochranu všem členům této církve. Podstatná totiž není pouze sama formální kriminalizace členství v církvi, ale zejména uplatňování takové skutkové podstaty v praxi, jak plyne i z judikatury SD EU. Ten ve vztahu ke kriminalizaci homosexuality v Sieře Leone, Ugandě a Senegalu konstatoval v rozsudku ve spojených věcech *Minister voor Immigratie en Asiel proti X (C 199/12)*, *Y (C 200/12)*, a *Z proti Minister voor Immigratie en Asiel (C 201/12)* ze dne 7. 11. 2013 závěry, které jsou plně přenositelné i na pronásledování v podobě

pokračování

hrozby trestního stíhání z důvodu příslušnosti k církvi: „Článek 9 odst. 1 ve spojení s čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2004/83 musí být vykládán tak, že samotná trestnost homosexuálního jednání jako taková nepředstavuje akt pronásledování. Naopak trest odnětí svobody, jenž postihuje homosexuální jednání a je v zemi původu, která takovou právní úpravu přijala, skutečně ukládán, musí být považován za nepřiměřené nebo diskriminační trestání, a tedy za akt pronásledování.“

[40] K tomuto závěru SD EU dospěl na základě následující úvahy:

„50. Podstatou třetí otázky (...) je, zda musí být čl. 9 odst. 1 písm. a) ve spojení s čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice vykládán tak, že již samotná skutečnost, že je homosexuální jednání trestné a že za ně hrozí trest odnětí svobody, představuje akt pronásledování. V případě, že tomu tak není, si předkládající soud přeje vědět, za jakých okolností by tomu tak bylo.

(...)

54. V tomto ohledu je třeba především konstatovat, že základní práva specificky související se sexuální orientací, o jaká se jedná v každé z věcí v původním řízení, jako je právo na respektování soukromého a rodinného života, které je chráněno článkem 8 EÚLP, který odpovídá článku 7 Listiny, ve spojení případně s článkem 14 EÚLP, ze kterého vychází čl. 21 odst. 1 Listiny, nepatří mezi základní lidská práva, od nichž se nelze odchýlit.

55. Za těchto podmínek nelze pouhou existenci právní úpravy trestající homosexuální jednání považovat za akt, jenž žadatele postihuje tak významným způsobem, že dosahuje úrovně závažnosti nutné k učinění závěru, že tato trestnost představuje pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice.

56. Naopak trest odnětí svobody upravený zákonem ustanovením, jež stejně jako ustanovení dotčená v původních řízeních stanoví trestnost homosexuálního jednání, může sám o sobě představovat akt pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice, pokud je v zemi původu, která takovou právní úpravu přijala, skutečně ukládán.

57. Takový trest totiž porušuje článek 8 EÚLP, který odpovídá článku 7 Listiny, a představuje nepřiměřené nebo diskriminační trestání ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice.

58. Za těchto podmínek, pokud se žadatel o azyl dovolává, jako je tomu v každé z věcí v původním řízení, toho, že v zemi jeho původu existuje právní úprava trestající homosexuální jednání, je na vnitrostátních orgánech, aby v rámci posuzování skutečností a okolností podle článku 4 směrnice provedly přezkum všech významných skutečností týkajících se této země původu, včetně právních předpisů země původu a způsobu jejich uplatňování, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 3 písm. a) směrnice.

59. V rámci tohoto přezkumu uvedeným orgánům zejména přísluší určit, zda je v zemi původu žadatele trest odnětí svobody stanovený takovou právní úpravou v praxi ukládán.

60. Na základě těchto údajů musí vnitrostátní orgány rozhodnout, zda je třeba konstatovat, že žalobce skutečně má oprávněné obavy z toho, že jakmile se vrátí do země původu, bude vystaven pronásledování ve smyslu čl. 2 písm. c) ve spojení s čl. 9 odst. 3 směrnice.“

[41] Posouzení této klíčové námitky lze tedy uzavřít konstatováním, že se žalovaný měl nejprve jednoznačně vyjádřit k otázce, zda stěžovatele pokládá za příslušníka Církve Boha všemohoucího. Poté se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že stěžovatel sám v minulosti nebyl vystaven konkrétnímu aktu pronásledování, nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v této církvi nebylo „přiměřeně pravděpodobné“, že takovému pronásledování vystaven bude. Samotná skutečnost, že by se takovému pronásledování mohl člen této církve vyhnout tím, že se mu pomocí tajných obřadů podaří příslušnost k církvi utajit před státními orgány země původu, pak pohledem judikatury SD EU nedostačuje k závěru, že oprávněný strach z pronásledování neměl.

III. c) Nevěrohodnost stěžovatele

[42] Další kasační námitka se týká věrohodnosti stěžovatele. Ohledně jejího posouzení je třeba stěžovateli přisvědčit, že jak krajský soud, tak předtím žalovaný posoudili jeho nevěrohodnost vnitřně rozporným způsobem. Krajský soud označuje v bodě 46 rozsudku stěžovatelův azylový příběh bez dalšího za nevěrohodný, ovšem nevěrohodnost neopírá o to, že by mu nevěřil jeho popis toho, co se stalo, ale o to, že se mu ani podle jeho vlastní výpovědi nic podstatného nestalo a jeho výpověď byla obecná. Jeho popis tak podle krajského soudu ve skutečnosti není „nevěrohodný“, nýbrž „věrohodný, ovšem nedostatečný“: *„V dané věci je však krajský soud toho názoru, že u žalobce se nejednalo o pronásledování na kumulativním základě, neboť azylový příběh žalobce nebyl věrohodný. Jako zásadní v podstatě žalobce uvedl údajnou jedinou snahu policistů zkontaktovat jej v jeho bytě, policisté se však měli smířit s tím, že žalobce neotevřel a následně se mu ještě téhož večera podařilo zcela bez problémů odjet s manželkou autem pryč. Stejně tak žalobce neuvedl žádná zcela konkrétní opatření, která proti němu měly čínské orgány používat. Výpověď žalobce byla obecná, s odkazy na jiné spoluvěře. Žádné skutečné konkrétní projevy čínských orgánů namířené jednoznačně proti jeho osobě žalobce neuvedl, jednalo se o pocity z údajného pronásledování, a to spíše ve vztahu k jeho manželce. Ve věci žalobce proto nelze s přiměřenou pravděpodobností předpokládat, že byl vystaven negativnímu jednání čínských orgánů, které by snad svou soustavností nabražilo jeho intenzitu.“*

[43] Žalovaný pak na několika místech svého rozhodnutí vyjadřoval určité pochybnosti o stěžovatelově azylovém příběhu, z těchto pochybností však nedovodil jeho nevěrohodnost. Tu dovozoval výhradně z toho, že v žádosti o turistické vízum do České republiky uvedla cestovní agentura se stěžovatelovým vědomím nepravdivé informace, které se týkaly jeho vzdělání, pracovního zařazení, místa práce a adresy. Uvedl tak nepravdivé skutečnosti, a to nejprve vůči českému zastupitelskému úřadu v Pekingu a poté již na území ČR vůči cizinecké policii na Letišti Václava Havla Praha a na jejich nepravdivost jej upozornil až žalovaný v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Podle žalovaného takový postoj *„značně snižuje jeho věrohodnost i ve vztahu k jeho dalším tvrzením stran skutečných důvodů odchodu z vlasti, příchodu do ČR a požádání zde o mezinárodní ochranu.“* Takový stěžovatelův přístup zkritizoval v bodě 24 i krajský soud, a to poukazem na to, že když o sobě tvrdí, že je křesťan, tím spíš by měl mluvit pravdu: *„Žalobce však naopak tím, že uváděl ve věci vybavení turistického víza nepravdivé údaje, aniž by toto sám žalovanému odhalil, ač je takové chování právě v příkrém rozporu s jeho vírou, o jejíž uplatňování přece jde, nemohl u žalovaného vzbudit dojem důvěryhodné osoby (viz str. 15 druhý odstavec žalovaného rozhodnutí).“*

[44] Taková úvaha krajského soudu je jednak poněkud nevhodná, neboť státním orgánům z důvodu náboženské neutrality státu nepřísluší, aby mentorsky posuzovaly, zda jednotlivcovo jednání je či není v souladu s morálními příkazy jeho vyznání. Zejména je však v rozporu s judikaturou NSS. Ten se věrohodností žadatelů o mezinárodní ochranu, jež je nyní upravena také v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice, zabýval např. v rozsudku č. j. 5 Azs 66/2008 - 70: *„Žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř nájisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení.“* Žalovaný by tedy mohl označit za nevěrohodná jednotlivá stěžovatelova tvrzení či by jej mohl označit za celkově nevěrohodného, to však pouze z důvodu jeho nevěrohodnosti v relevantních aspektech jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Nevěrohodnost stěžovatele by bylo možno založit na otázce jeho deklarované příslušnosti k církvi či na okolnostech údajných incidentů, které údajně vedly k jeho

pokračování

odchodu ze země původu (pocit, že je odposloucháván, údajné sledování či neúspěšná návštěva policie). Z ničeho však neplyne, že by jej bylo možno označit za nevěrohodného pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. Takový závěr by bylo možno postavit leda na značně zkratkovité úvaze, že kdo lže jednou, lže vždycky. Taková úvaha však zcela odhlíží od kontextu prvního uvádění nepravdivých údajů.

[45] Stěžovateli je totiž možno přitakat, že je pochopitelné, pokud v žádosti o vízum neuváděl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy k nevycestování ze země původu. Je i pochopitelné, že stejně postupoval, dokud nebyl fakticky i právně na území ČR. Jeho nevěrohodnost tedy nelze založit ani jen na tom, že nepravdivé údaje obsažené v žádosti o turistické vízum zopakoval i při příletu do Prahy. Jeho nevěrohodnost by bylo možno založit teprve na tom, pokud by si navzájem odporovala jeho vyjádření v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo by byla v rozporu se skutečnostmi o zemi původu zjištěnými v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[46] Stejně tak nelze jeho nevěrohodnost založit na tom, že mu trvalo několik dní, než docestoval z Prahy do zařízení žalovaného v Zastávce u Brna. Časová prodleva mezi vstupem na území ČR a podáním žádosti o azyl může být jistě indicií pro zjištění, zda cizinec ve skutečnosti nepřicestoval z azylově irelevantních důvodů a o mezinárodní ochranu nepožádal až v situaci, kdy v ní vidí poslední možnost pro legalizaci svého pobytu. Plyne to např. z právní věty rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81: „*Přestože stěžovatel zřejmě byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů, nemohl mu být azyl udělen za situace, kdy o azyl požádal až po čtyřech letech nelegálního pobytu v České republice, nadto z důvodů odlišných, které jej z ochrany formou azylu diskvalifikovaly (zde brožičiho správního vyhoštění). O azyl je totiž nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového.*“ I z citované právní věty je však zjevné, že vliv na důvodnost žádosti o mezinárodní ochranu zde měla prodleva v řádu let (ostatně ani taková prodleva sama o sobě udělení mezinárodní ochrany nevylučuje), zatímco v nyní posuzovaném případě uplynulo mezi stěžovatelovým příletem do ČR a podáním žádosti o mezinárodní ochranu pouze šest dnů, což nelze hodnotit jako nepřiměřené prodlžení.

III. d) Bezproblémovost a organizovanost vycestování

[47] Určitou relevanci by naopak mohl mít způsob, jakým se stěžovatel dostal do České republiky a následně do přijímacího zařízení v Zastávce u Brna. Žalovaný ve svém rozhodnutí zdůrazňuje podezřelou bezproblémovost stěžovatelova vycestování ze země původu, organizovanost příjezdu skupiny čínských křesťanů do ČR a jejich přesunu do Zastávky u Brna. Konkrétně na straně 14 uvedl, že „*nemůže především pominout skutečnost, že výše jmenovaný přicestoval do ČR zcela zjevně v rámci organizované skupiny dalších svých spoluobčanů, jeho údajných souvěrců, které však dle jeho vyjádření nikdy dříve neznal.*“ Na straně 15 pak zdůraznil, že čínské orgány vydaly stěžovateli bez jakýchkoli problémů cestovní pas s biometrickými údaji, a dodal: „*Žadatel rovněž nebyl ochoten sdělit správnímu orgánu žádné podrobnosti o konkrétních osobách, které mu uvedené vízum zajistily a které jej rovněž nasměrovaly do přijímacího střediska Zastávka u Brna, kam bezprostředně po svém příjezdu do ČR odjel požádat o mezinárodní ochranu. (...) V případě žadatele i ostatních jeho údajných souvěrců, kteří dle svých slov (až na výjimky) nikdy předtím neopustili zemi svého původu, natož asijský kontinent a nekomunikovali žádným cizím jazykem vyjma čínského, je dle správního orgánu naprosto vyloučeno, aby bez vnější pomoci přicestovali do ČR a dokonce až do Zastávky u Brna.*“ Na straně 16 pak uvedl: „*Rovněž skutečnost, že uvedená skupina čínských státních příslušníků, zahrnující i žadatele, přicestovala do ČR výhradně v období od července 2015 do srpna 2016, a nikdy předtím ani poté, přestože všichni bez výjimky hovořili o dlouhodobém pronásledování jejich různých náboženských skupin a skutečnosti, že se mezi sebou před příchodem do vlasti neznali, svědčí o jasné organizovanosti příchodu jmenovaných do ČR a skutečnosti,*

že se nejednalo o individuální odchody konkrétních osob, které ze své vlasti měly utíkat zcela spontánně pod vlivem vnějších okolností, konkrétně z důvodu tvrzených obav kvůli svému náboženskému přesvědčení, ale o zorganizovanou akci třetích osob, o jejíž důvodech a motivech lze pouze spekulovat.“ Z těchto citací je patrné, že jejich výsledkem není jasný závěr žalovaného, nýbrž pouze určité náznaky toho, že stěžovatelův příchod byl organizován kýmisi, kdo dokázal zajistit i vydání čínského pasu s biometrickými údaji a bezproblémové opuštění Číny přes pekingské letiště, tedy „jedno z nejlépe střežených a kontrolovaných míst“, jak je uvedeno na straně 20 správního rozhodnutí.

[48] Pokud tím chce žalovaný naznačit, že by stěžovatel mohl pro Českou republiku představovat například bezpečnostní riziko, a má v tomto směru informace, které nechce promítnout do samotného správního rozhodnutí, je třeba připomenout, že odůvodnění správního rozhodnutí musí být založeno na racionálních důvodech, nikoli na náznacích a čtení mezi řádky, neboť takové rozhodnutí je pak nutně nepřezkoumatelné. Má-li tedy žalovaný informace, například od bezpečnostních služeb, že by stěžovatel mohl představovat bezpečnostní riziko, což by pochopitelně mělo skutečný vliv na jeho celkovou věrohodnost, je nutno, aby tyto své informace do rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany promítl způsobem, který neohroží bezpečnostní zájmy České republiky a zároveň umožní soudní přezkum jeho rozhodnutí (k vyvažování těchto zájmů viz zejména rozsudek NSS ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 As 5/2008 - 63, č. 1951/2009 Sb. NSS). Pokud se tak nestane a odůvodnění zůstane v pasážích vyjadřujících se k údajné organizovanosti a podezřelé bezproblémovosti stěžovatelova odchodu ze země původu v nynější podobě plně nedorečených náznaků, je třeba přisvědčit stěžovateli, že jde pouze o ničím nepodložené domněnky nemající oporu ve správním spisu.

[49] Jediné, co má oporu ve správním spisu, je totiž fakt bezproblémového vycestování ze země původu, který ale sám o sobě nezpůsobuje nevěrohodnost stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu. Například v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 - 114, NSS konstatoval, že „*založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.*“ Obdobně v bodě 28 rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, NSS uvedl ve vztahu k bezproblémovému odchodu žadatele o mezinárodní ochranu z Demokratické republiky Kongo: „*Žalovaný považoval za podstatné, že stěžovatel setrval dva roky po útoku ve své vlasti, aniž měl jakékoliv potíže. Žalovaný dovedl, že se v zemi volně pohyboval, že si prostřednictvím státních orgánů vyřídil vízum a že země bez problémů vycestoval. NSS souhlasí se žalovaným, že se může jednat o podstatný argument pro závěr o tom, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost pronásledování žadatele o azyl ze strany státních orgánů. Státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (at' už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. 'nepohodlných' osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.*“

[50] Jinak řečeno, *indicie* obsažené v rozhodnutí žalovaného a týkající se bezproblémovosti a údajné organizovanosti stěžovatelova odchodu z Číny mohou skutečně naznačovat, že stěžovatel fakticky není v zemi svého původu pronásledováním ohrožen či dokonce že jeho odchod byl organizován z důvodů, které by udělení mezinárodní ochrany vylučovaly. V nynější podobě jsou však v rozhodnutí žalovaného uvedeny pouze v podobě *indicií* a nedorečených náznaků, které nelze soudně přezkoumat. Rozhodnutí žalovaného je v tomto ohledu stíženo vadou nepřezkoumatelnosti a již z toho důvodu je měl krajský soud zrušit.

III. e) Doplnková ochrana

[51] Ve své poslední kasační námitce stěžovatel polemizuje s názorem žalovaného, že mu v případě návratu do Číny nehrozí žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR, a že tudíž v jeho případě nejsou naplněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Podle něj platí:

(1) Doplnková ochrana se udělí cizinci, který nespĺňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

(2) Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje

a) uložení nebo vykonání trestu smrti,

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,

c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo

d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[52] Stěžovatel spatřuje důvody pro udělení doplňkové ochrany v tom, že překročil povolenou dobu pobytu v zahraničí a že byl neúspěšným žadatelem o mezinárodní ochranu, což by se mohly čínské orgány dozvědět, ostatně případ celé skupiny tzv. čínských křesťanů byl široce medializován.

[53] S otázkou důsledků medializace se žalovaný vypořádal na straně 31 svého rozhodnutí, kde připomněl, „že žadateli o udělení mezinárodní ochrany je garantována ochrana osobních údajů, především ve vztahu k zemi jejich původu (...). Správní orgán doplňuje, že přestože se v českých médiích objevila zpráva o tom, že v ČR žádá o azyl z náboženských důvodů 60 lidí původem z Číny, případně další články k této kauze, nebyly v daných článcích rozhodně uvedeny žádné informace, na základě kterých by bylo možno identitu jednotlivých žadatelů zjišťovat.“ Dále žalovaný podotkl, že média ve svých informacích citovala samotné žadatele o mezinárodní ochranu či jejich zástupce, což nesvědčí o reálnosti jejich obav ze zveřejnění jejich případů. Tuto úvahu stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti nijak nevyvrátil, takže i krajskému soudu lze přitakat v tom, že se s ní ztotožnil. NSS nepřehlédl, že v bodě 42 rozsudku krajský soud uznale uvedl: „Žalovaný jde dokonce v ochraně žadatelů o azyl tak daleko, že tyto informace v podobě anonymizovaných rozhodnutí neposkytuje dokonce ani soudům ve věcech jiných žalobců.“ K tomu NSS připomíná, že není namístě chválit žalovaného za to, pokud v jiných řízeních před krajskými soudy nedodržuje svou zákonnou povinnost poskytnout soudu na pokyn předsedy senátu požadované listiny jako důkaz podle § 129 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Tato nemístná pochvala týkající se jiných řízení však sama o sobě nemůže mít vliv na zákonnost nyní posuzovaného rozsudku krajského soudu, respektive rozhodnutí žalovaného, v otázce důsledků tvrzené medializace daných případů.

[54] Na zákonnost rozhodnutí žalovaného však má vliv, že ze správního spisu neplyne, že by shromáždil jakékoli podklady, jež by se zabývaly postavením čínských občanů, kteří překročili povolenou dobu pobytu v zahraničí, či konkrétněji postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny. Žalovaný se touto otázkou sice zabývá na stránkách 30 a 31 svého rozhodnutí, zde však pouze uvádí, že pokud měly čínské státní orgány o stěžovatele jakýkoli zájem, mohly jej zatknout již před jeho odjezdem; že mohly požádat české orgány o jeho vydání; a že neexistují žádné důkazy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu po jejich návratu do Číny. Dále uvedl: „Správní orgán tak považuje vyjádření

žadatele za čistě účelové, protože z jím shromážděných informací rozhodně nelze dovodit, že by žadatel byl po svém návratu do vlasti zadržán, jak tvrdí, a postižen za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR z náboženských důvodů.“ Ani ze samotného rozhodnutí, ani z obsahu správního spisu však není patrné, co žalovaný míní oněmi „jím shromážděnými informacemi“, neboť zde není odkaz na žádný konkrétní podklad, který by se zabýval postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, tím méně pak postavením žadatelů žádajících z důvodu náboženského pronásledování. Za této situace je nutno konstatovat, že závěr žalovaného není opřen o žádná skutková zjištění, je pouhým nepodloženým názorem a nemůže být aprobován.

[55] K přesvědčivosti a srozumitelnosti odůvodnění rozhodnutí žalovaného k otázce naplnění důvodů doplňkové ochrany nepřispívá ani to, že je sice zdánlivě rozsáhlé, tato rozsáhlost je však způsobena především tím, že na stranách 23 až 29 žalovaný prakticky doslovně opakuje rekapitulaci stěžovatelových vyjádření a svých vlastních posouzení ze strany 8 až 14. Tato skutečnost však nebyla napadena nyní posuzovanou kasační stížností, proto ji NSS zmiňuje pouze nad rámec důvodů rozhodnutí.

[56] Závěrem lze pouze podotknout, že i posouzení důvodnosti udělení doplňkové ochrany samozřejmě závisí z velké části na tom, zda ve stěžovatelově případě nejsou dány důvody, které by způsobovaly jeho celkovou nevěrohodnost. Takové důvody se však dosud promítly do příslušných pasáží rozhodnutí žalovaného pouze v nepřezkoumatelných náznacích, jak bylo rozebráno výše.

IV. Závěr a náklady řízení

[57] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud zatížil svůj rozsudek nesprávným posouzením právních otázek důsledků stěžovatelovy tvrzené příslušnosti k Církvi Boha všemohoucího, a to jednak otázky *prospektivnosti* a individuálnosti posouzení odůvodněnosti strachu z pronásledování z důvodu náboženství a jednak otázky důsledků toho, že příslušníci této církve mohou nebezpečí trestního stíhání minimalizovat, pokud budou své náboženství vykonávat tajně. Rozhodnutí žalovaného pak bylo stíženo jednak stejně nesprávným posouzením těchto právních otázek výkladu § 12 písm. b) zákona o azylu a jednak nepřezkoumatelností plynoucí z toho, že žalovaný dospěl k závěru o stěžovatelově nevěrohodnosti pouze na základě tvrzení, která byla buď irelevantní (uvádění nepravdivých údajů v žádosti o turistické vízum), nebo zůstala v úrovni náznaků a spekulací nemajících oporu ve správním spisu (organizovanost odchodu tzv. čínských křesťanů do ČR). Dostatečně podložená není ani úvaha žalovaného o hrozbě vážné újmy po případném návratu stěžovatele do země původu. I pro tyto vady měl krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

[58] Z výše uvedených důvodů soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil.

[59] Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.), soud zrušil i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[60] Kromě toho je soudu z úřední činnosti známo, že v případech jiných žadatelů o mezinárodní ochranu ze skupiny tzv. čínských křesťanů přikročily krajské soudy (viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2019, č. j. 41 Az 4/2018 - 101, který je nyní přezkoumáván NSS pod sp. zn. 9 Azs 221/2019) ke zrušení rozhodnutí žalovaného,

pokračování

nebot' dostatečně neodůvodnil, proč se rozhodl většině členů této skupiny mezinárodní ochranu neudělit, zatímco několika jejím členům ji udělil, a to prakticky s obdobným odůvodněním jako v případě rozhodnutí zamítavých. V nyní posuzovaném případě nebyla tato podobnost předmětem kasačního přezkumu, ostatně jak vyloženo výše, NSS nedokazoval ani zprávou VOP ani oněmi vyhovujícími rozhodnutími. Přesto je pro účely dalšího řízení žalovaného namístě připomenout, že je jednou ze základních povinností správního orgánu, vyjádřenou v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, dbát na to, *aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly* (viz též rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 Afs 50/2009 - 233, bod 24).

[61] Podle § 110 odst. 3, věty druhé, s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by stěžovateli v řízení o kasační stížnosti či v řízení před krajským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. Stěžovatel neměl náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Neměl ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť v řízení před krajským soudem zastoupen nebyl a v řízení o kasační stížnosti mu byl advokát ustanoven podle § 35 odst. 10 s. ř. s. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.), nikoli žalovaný. Stěžovateli tak žádnou náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat.

[62] Ustanovený zástupce stěžovatele neučinil ve věci žádný úkon, tudíž nemá nárok na odměnu ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu